Informatívna správa o činnosti Zastúpenia Košického samosprávneho kraja pri EÚ v Bruseli

Základné informácie

Zastúpenie Košického samosprávneho kraja pri EÚ (Kosice Region Brussels Office) v Bruseli začalo svoju činnosť v roku 2019. Po vzore ostatných až 300 vyspelých regiónov je Košický samosprávny kraj (KSK) v rámci SR spolu s Bratislavským a Trnavským samosprávnym krajom (BSK a TTSK) región, ktorý má svoju stálu reprezentáciu na pôde nášho európskeho spoločenstva. Poslaním Zastúpenia je zosilnenie hlasu regionálnej samosprávy v centre života EÚ, vytváranie partnerstiev – tzv. networking – pre realizáciu politík našej samosprávy, prispenie k zvýšeniu a zlepšeniu vykonávania fondov EÚ.

Berúc do úvahy rastúci počet a zložitosť nových európskych právnych predpisov, ako aj aktuálne stále prebiehajúci proces programovania fondov, ktorých prijímateľom bude aj KSK, majú tieto aktivity kľúčový význam. Ide primárne o naplnenie naliehavej potreby byť priamo pri zdroji informácií o finančných a rozvojových možnostiach, ktoré EÚ ponúka a o reálnu schopnosť ich čo najefektívnejšie a správne využiť v prospech samospráv (**mestá a regióny sú zodpovedné až za 60 % verejných investícií v Európe).** Cieľom je skvalitniť dosah ku kľúčovým dátam a inováciám, ktoré sa následne môžu implementovať v rámci výkonu regionálnej politiky v prospech tých najdôležitejších – občanov kraja a rozvoju územia.

Zastúpenie KSK pri EÚ buduje kontakty s európskymi inštitúciami, najmä s Európskym parlamentom (EP), Európskym výborom regiónov (VR) a Európskou komisiou (EK). KSK je takto otvorený vytvárať siete partnerov a vymieňať si cenné skúsenosti so všetkými dotknutými stranami.

Zastúpenie KSK pri EÚ sídli pod jednou strechou spolu so zastúpením BSK a TTSK na Rue d'Arlon 63 v Bruseli. Kancelária sa nachádza v priestoroch nízkoenergetického domu „Renewable Energy House“, ktorý funguje s dôrazom na environmentálne aspekty, koncept udržateľnosti, ekologický a citlivý prístup k prírode, čo je samozrejme hlavná prizma, cez ktorú aktuálne všetky európske politiky prechádzajú. **Poloha priamo v Európskej štvrti v tesnej blízkosti VR a hlavných inštitúcií EÚ, predstavuje nezanedbateľná výhodu.**

Personálne obsadenie

Zastúpenie KSK pri EÚ patrí v organizačnej štruktúre pod činnosť oddelenia európskych záležitostí (ODDEZ) na Úrade KSK, ktoré vedie Mgr. Alexandra Kaščaková. Fungovanie a činnosti kancelárie zabezpečuje jeden stály hlavný zamestnanec, Mgr. Michal Roháč, vedúci zastúpenia. Naše zastúpenie získalo **certifikát ministra vonkajších vzťahov Regiónu Brusel - hlavné mesto, ktorým sa kancelária KSK uznáva ako oficiálne zastúpenie regionálnej samosprávy na území regiónu Brusel.**

Kancelária bola rovnako **zapísaná do registra transparentnosti.** Tento register je špeciálna databáza EK, v ktorej sú uvedené organizácie, ktoré sa snažia legálne ovplyvňovať proces tvorby právnych predpisov a implementácie politík inštitúcií EÚ.

Od 1.júla 2019 prebieha na základe dohody medzi KSK a EK výmena zamestnancov. KSK vyslalo do EK národného experta a na ODDEZ bola zriadená mimoriadna pracovná pozícia – Poradca pre špeciálne projekty, ktorú obsadil zamestnanec EK pán Sergej Koperdak. Dohoda bola pôvodne uzavretá na dva roky. Toto obdobie bolo v zmysle príslušných zmlúv predlžené o ďalšie dva roky do júna 2023. V rámci svojej hlavnej pracovnej činnosti je úlohou zamestnanca doplňovanie koordinácie európskych vzťahov KSK vo vzťahu k inštitúciám, t.j. koordinácia špeciálnych projektov, ktorých súčasťou

je samospráva prostredníctvom EÚ či iných partnerov zapojená, účasť na pracovných stretnutiach vyplývajúcich zo zodpovednosti za projekty európskej i zahraničnej úrovne.

Stanovenie rámca úloh a aktivít

V rámci svojej činnosti ODDEZ stanovuje pre Zastúpenie KSK pri EÚ priority a hlavné aktivity.

1. **Členstvo KSK vo Výbore regiónov**

Všeobecný vplyv politík EÚ na regióny, mestá, obce a socioekonomických partnerov je značný. Preto je v záujme KSK, aby jeho inštitúcie a partneri boli uzrozumení s politikami EÚ a mali potrebné informácie o vývoji na európskej scéne. To im umožní nielen sa včas prispôsobiť rozhodnutiam prijatým v Bruseli, ale aj ovplyvňovať legislatívu EÚ.

Dôležitosť regionálnej politiky zdôrazňuje fakt, že viac ako 70% rozhodnutí prijatých na európskej úrovni má priamy dopad na obce a regióny, na viac až 80% verejných investícií v Európe je uskutočňovaných samosprávami. VR ako poradný orgán zastupuje miestne a regionálne samosprávy v EÚ a v ich mene predkladá stanoviská EK a Rade EÚ. Jeho hlavným poslaním je zapojiť miestne a regionálne samosprávy do európskeho rozhodovacieho procesu a umožniť im participovať aktívne na procese tvorby politík EÚ, a tým podporovať väčšiu angažovanosť občanov. Jednou z prioritných úloh Zastúpenia je monitoring agendy VR a pripomienkovanie stanovísk v súlade so záujmami a prioritami KSK.

Poslaním VR je zapojiť regionálne a miestne orgány do európskeho rozhodovacieho procesu, a tak umožniť občanom, aby sa viac podieľali na európskom projekte. Zastúpenie KSK pravidelne spolupracuje s VR a vytvára priestor pre predsedu kraja, aby vyjadroval názor samosprávy a aby oboznamoval členov a verejnosť s aktivitami kraja v celoeurópskych témach.

VR sa zasadzuje o nezávislosť regionálnych a miestnych samospráv, aby mali právo disponovať primeranými vlastnými finančnými prostriedkami, ktoré im umožnia plniť si svoje povinnosti. Touto cestou propaguje zásady a mechanizmy dobrej verejnej správy a podporuj proces decentralizácie.

EK, Rada EÚ a EP sa v prípade navrhovania právnych predpisov z oblastí, ktoré sa týkajú miestnej alebo regionálnej samosprávy, ako napríklad zdravotníctvo, vzdelávanie, zamestnanosť, sociálna politika, hospodárska a sociálna súdržnosť, doprava, energetika a zmena klímy, musia poradiť s Výborom regiónov. VR sa dlhodobo snaží získať postavenie v procese rozhodovania EÚ, ktoré by sme mohli voľne prirovnať k potenciálne druhej komore EP. V opačnom prípade môže VR podať žalobu na Súdny dvor EÚ.

Zastúpenie KSK pravidelne zabezpečuje aktívnu účasť predsedu KSK počas rokovania VR, a to zaistením priestoru pre príspevky a reakcie ku konkrétnej téme či legislatíve.

Zloženie VR

Členovia VR sú volení zástupcovia pracujúci pre miestne alebo regionálne orgány. Každá krajina nominuje členov podľa vlastného výberu, ktorých vymenúva Rada EÚ na päťročné obdobie s možnosťou jeho predĺženia. Počet členov za každú krajinu závisí od počtu jej obyvateľov. Členovia jednotlivých krajín tvoria národnú delegáciu, ktorá odráža politické, geografické, regionálne a miestne zloženie danej krajiny.

V súlade s ustanoveniami rozhodnutia Rady 2014/930/EÚ zo 16. decembra 2014 VR pozostáva z 329 členov a rovnakého počtu náhradníkov.

Slovenská národná delegácia

Slovenská národná delegácia vo VR sa skladá z 9 členov a 9 náhradníkov. Piati členovia sú zástupcovia Združenia SK 8 a ostatní zastupujú ZMOS alebo Úniu miest Slovenska. Post predsedu slovenskej národnej delegácie a člena predsedníctva zastáva predseda BSK, Juraj Droba.

Predseda KSK Rastislav Trnka sa stal členom VR v októbri 2018 a je členom dvoch komisií, COTER, komisie pre politiku územnej súdržnosti a ENVE, komisie pre životné prostredie, klimatické zmeny a energetiku. Zastúpenie KSK predsedovi kraja pravidelne zabezpečuje priestor na prezentáciu kraja na celoeurópskej pôde napr. aj s „High level" politikmi ako sú eurokomisári či prezident Európskej rady. Na základe týchto aktivít sa predseda zúčastňuje odborných konferencii a podujatí, na ktorých mu aj samotný VR dáva štatút jeho reprezentanta.

Komisia pre politiku územnej súdržnosti a rozpočet EÚ (COTER)

Do pôsobnosti komisie COTER patria:

- hospodárska, sociálna a územná súdržnosť
- štrukturálne fondy
- územné plánovanie
- mestská politika
- bývanie
- dopravná politika, vrátane TEN-T
- makroregióny
- územná spolupráca
- regionálna štatistika a ukazovatele
- ročný rozpočet EÚ
- viacročný finančný rámec
- miestne a regionálne financie

Okrem toho je komisia COTER zodpovedná za posúdenia územného vplyvu, ktoré vypracúva VR. Posúdenia územného vplyvu poskytujú spravodajcom VR analýzu potenciálneho územného vplyvu legislatívnych návrhov EÚ.

Komisia pre životné prostredie, klimatické zmeny a energetiku (ENVE)

Do pôsobnosti komisie ENVE patria tieto oblasti politiky:

- klimatické zmeny: prispôsobovanie sa a ich zmierňovanie
- energia z obnoviteľných zdrojov
- politika v oblasti životného prostredia
- transeurópske energetické siete
- nová energetická politika
- vesmírna politika pre územný rozvoj (Galileo, GMES/Kopernikus a súvisiace otázky)
- Green Deal (Zelená dohoda)

Komisia ENVE tiež koordinuje aktivity súvisiace s Dohovorom primátorov a starostov, čo je iniciatíva, ktorá spája miestne a regionálne samosprávy v boji za lepšiu politiku v oblasti klímy a energetiky.

2. Zastúpenie a prezentácia KSK v inštitúciách EÚ

Vďaka aktívnej prítomnosti a blízkosti k inštitúciám EÚ je jednou z prioritných úloh Zastúpenia KSK pri EÚ **zviditeľniť Košický kraj na európskej úrovni**, **posilňovať jeho pozíciu v rámci EÚ a využívať všetky dostupné príležitosti na jeho propagáciu**. Medzi základne úlohy patrí vytváranie stabilnej a trvalej spolupráce s európskymi regiónmi a partnermi z európskych inštitúcií s cieľom dosiahnuť trvalý a udržateľný rozvoj kraja a pomôcť tak zvyšovať životnú úroveň jeho občanov. **Zastúpenie sa usiluje pri organizovaní prezentačných akcií dosahovať dlhodobý cieľ – predstavovať KSK ako atraktívny región pre podnikateľský sektor a cestovný ruch s investičnými príležitosťami, jedinečnými prírodnými krásami a pozoruhodným kultúrnym dedičstvom.** Aktivity pri propagácii KSK v rámci týchto segmentov sa realizujú v závislosti od rozhodnutia a poverenia nadriadených útvarov.

V máji 2022 sa pri príležitosti dňa Európy konal deň otvorených dverí v európskych inštitúciách v Bruseli. KSK dostal priestor na prezentáciu v Rade EÚ, kde stážisti Zastúpenia prezentovali históriu kraja, zaujímavé miesta cestovného ruchu či prírodné bohatstvo. Do Rady zavítalo celkovo 7920 návštevníkov, ktorí si mohli prezrieť prezentačné stánky všetkých členských štátov a ich regiónov. V roku 2023 prebehne Deň otvorených dverí Rady EÚ, kde bude Zastúpenie opäť prezentovať Košický kraj. Región tak bude mať možnosť na svetovej pôde predstaviť kraj, podnikateľské možnosti, turizmus a kultúru pre 8000 ľudí

3. Hlas kraja v centre EÚ – lobbying

Reprezentácie v Bruseli, ktoré zastupujú záujmy regionálnych aktérov v EÚ, si v rámci rozširujúceho sa viacúrovňového politického systému Európy získali vynikajúce postavenie. V súčasnosti sú najviditeľnejšími ukazovateľmi rastúcej úlohy regiónov EÚ.

Moderné demokratické systémy sa už nespoliehajú na národné územné zastúpenie ako jediný spôsob premostenia štátu a spoločnosti. Na európskej scéne sa inštitúcie EÚ čoraz viac zameriavajú na subjekty zapojené do funkčného zastupovania záujmov prostredníctvom regionálnych zastúpení.

Rozhodovanie v EÚ je často popisované ako systém a proces viacúrovňového riadenia. Inými slovami, od aktérov sa vyžaduje, aby pochádzali aj z regionálnej úrovne. EÚ je skutočne jednou z hlavných oblastí, v ktorých možno vidieť diplomaciu uskutočňovanú aktérmi z regionálnej a miestnej úrovne. **Regionálna diplomacia zohráva v tomto komplexnom procese prvoradú úlohu.** Všetky tri dimenzie diplomacie, t.j. komunikácia, reprezentácia a socializácia predstavujú bežnú aktivitu, bez ktorej sa regionálne zastúpenia, ktoré chcú byť vypočuté, nezaobídu.

V článku 11 Zmluvy o EÚ sa výslovne uvádza, že „inštitúcie udržiavajú otvorený, transparentný a pravidelný dialóg s reprezentatívnymi združeniami a občianskou spoločnosťou“. Regionálne zastúpenia patria medzi týchto spoločenských aktérov, ktorí sa úspešne usilujú o účasť na európskom rozhodovacom procese.

Pri implementácii fondov je kľúčovým prvkom zásada partnerstva, ktorá vychádza z prístupu založeného na viacúrovňovom riadení a zabezpečuje zapojenie regionálnych, miestnych, iných orgánov verejnej správy, občianskej spoločnosti, hospodárskych a sociálnych partnerov a vo vhodnom prípade výskumných organizácií a univerzít. Tento koncept je ale v praxi kritizovaný pre jeho nedôsledné uplatňovanie zo strany národných aktérov v EÚ.

S cieľom podporiť kontrolu a kontinuitu pri organizácii a napĺňaní princípu partnerstva je vhodný aktér práve Zastúpenie, ktoré disponuje blízkosťou a prístupom priamo

k tvorcom a metodikám vykonávania programov, najmä vďaka aktívnej spolupráci s VR. Svoje poznatky, ktoré sa nadobudnú pri výkone „auditu princípu partnerstva“ sa tlmočia určeným adresátom ako napr. EK, VR, EP atď.

Cieľom reprezentácie KSK pri EÚ je vyvíjanie takých aktivít, ktoré zabezpečujú priaznivý stav tak, aby hlas a názor regiónu bol stále vypočutý v rámci európskych inštitúcií ako uznávanej zainteresovanej strany, a rovnako aj na ostatných platformách, ktoré sú smerodajné pre tvorbu politík spôsobilých ovplyvniť rozmach kraja. Týmto sa vyvíja úsilie v záujme dosiahnutia priaznivejšej synergie európskych politík a skutočných potrieb kraja. Úsilie smeruje k tomu, aby sa relevantná európska legislatívna uberala smerom, ktorý podporuje ochranu a rozvoj kraja, a aby legislatívne a nelegislatívne akty nepoškodzovali región – nestavali ho do pozície, kde by vystupoval ako aktér v nevýhodnom postavení.

Je veľmi dôležité nielen reagovať na vzniknuté problémy, ale kľúčové je byť aktívny už pri kreovaní politík v okamihu ich formovania, aby nedochádzalo ku vzniku problémov, a to v záujme predchádzania možnému a neželanému negatívnemu dopadu v podobe konštatovania nesúladu cieľov a nástrojov, napr. kohéznej politiky s potrebami kraja a stratégiou jeho rozvoja.

Množstvo aktivít, konzultácii a formovaní legislatívnych iniciatív prebieha naprieč širokým spektrom európskych inštitúcii. Analyzovanie a vhodné používanie týchto informácii môže slúžiť ako služba včasného varovania pred neželaným a negatívom dopadom, ktorý by v prípade pasívneho a vzdialeného prístupu pravdepodobne nastal. Zastúpenie KSK v Bruseli sleduje dianie, zapája sa do neho a aktívne reaguje v záujme KSK. Zastúpenie dopĺňa aktivity ostatných útvarov kraja so zámerom najväčšieho dosahu na európske inštitúcie a legislatívu, tak aby boli využité všetky možné komunikačné kanály.

Rozvíjanie spôsobilosti pre verejné politiky je proces, pomocou ktorého KSK usiluje vplývať na politické prostredie, ktoré ho ovplyvňuje, s cieľom vytvárať budúcu hodnotu alebo chrániť súčasnú hodnotu pred akýmikoľvek neželanými zmenami v právnom prostredí.

Výdavky na podporu úsilia kraja v oblasti verejných politík je vhodné posudzovať vzhľadom na akékoľvek potenciálne príležitosti na tvorbu alebo ochranu hodnoty. Dotácie, granty alebo iné európske finančné mechanizmy či väčšia legitimita sú príkladom potenciálnych výhod účinného angažovania sa v politickom prostredí v Bruseli. V intenciách týchto skutočností môžeme zdôrazniť, že byť aktérom a stáť pri tvorbe legislatívy je z diaľky ťažko dosiahnuteľný míľnik. Byť prítomný priamo na mieste, naviazať osobné kontakty, byť flexibilný, spájať sa s partnermi, vytvárať aliancie, zúčastňovať sa na stretnutiach, prezentáciách a udalostiach, ktoré umožňujú efektívnu výmenu informácií a poskytovanie pomoci je výhoda, ktorá má svoje nezastupiteľné miesto v modernej regionálnej politike. Náklady obetovanej príležitosti pre regióny, ktoré nemajú riadne zastúpenie v Bruseli, sú príliš vysoké na to, aby sa mohli ignorovať. Úsilie sa vráti vo forme väčšieho vplyvu a legitimity. Nech je súčasná štruktúra alebo finančná kapacita akákoľvek, je nevyhnutné, aby bola kancelária v Bruseli riadená iniciatívne, aktívne a profesionálne. Je dôležité, aby Úrad využíval súčasné osvedčené postupy a činnosti v oblasti riadenia. Patrí medzi nich strategické využívanie Zastúpenia, ktorého predstavitelia plne chápu a oceňujú osobitné potreby regiónu, najmä pokiaľ ide o činnosti v zložitom legislatívnom a regulačnom prostredí EÚ.

Zástupca KSK kontaktuje a stretáva sa so zástupcami inštitúcií EÚ, aby dosiahol cieľ stanovený vedením KSK. Témou roku 2022 bol okrem finančnej krízy a vojny aj nový program pre čerpanie fondov EÚ. Zastúpenie tlmočilo pozíciu KSK a jeho predsedu na všetkých fórach a zdôrazňovalo potrebu dodržiavania princípu partnerstva a jeho kontrolu.

4. Vyhľadávanie investičných partnerov a partnerov v oblasti rozvoja vedy, techniky a inovácií

KSK vykazuje vysokú dlhodobú nezamestnanosť v porovnaní s ostatnými krajmi SR a dlhodobo patrí medzi regióny s podpriemernou podnikateľskou aktivitou. Táto situácia predstavuje významnú príležitosť pre rozvoj podnikateľských aktivít v KSK. Pre náš kraj sú tak príznačné ekonomické a sociálne disparity v rámci samotného regiónu, ktoré vyplývajú aj z geografického rozloženia ekonomických aktivít. Priemyselná výroba a spolu s ňou aj najväčší podiel pracovných príležitosti je koncentrovaných v okresoch mesta Košice. Tie vykazujú mieru nezamestnanosti pod hranicou celoslovenského priemeru, zatiaľ čo zvyšné okresy trpia vysokou či veľmi vysokou nezamestnanosťou.

Úlohou Zastúpenia KSK pri EÚ je aj prezentácia nášho kraja ako miesta, ktoré svojimi technologickými, inovačnými, podnikateľskými víziami, kapitálom či mladým ľudským talentom predstavuje ideálne miesto pre investičné projekty. Zastúpenie KSK pri EÚ plní v rámci svojich personálnych možností funkciu sprostredkovateľa relevantných informácií o aktuálnych projektových a grantových výzvach, najmä z európskych inštitúcií. Monitorovanie informácií a výziev by malo zefektívniť čerpanie fondov, ktoré majú za úlohu pridať na rozvoji regiónov a znížiť regionálne disparity, ktoré sú na Slovensku najvyššie v rámci EÚ. KSK tak bude prezentovaný ako dynamický región so silným inovačným potenciálom.

5. Zapájanie KSK do siete regiónov

Vďaka členstvu a zastúpeniu KSK priamo v orgáne EÚ – v Európskom výbore regiónov a v Združení európskych regiónov, sa kraju darí úspešne prezentovať a vystupovať ako Zastúpenie tak je nástrojom k rozvoju spolupráce s európskymi partnermi, podieľa sa na monitorovaní možností a vyhľadáva partnerov pre predkladanie európskych projektov.

KSK je prostredníctvom členstva predsedu aktívne zapojený do siete regiónov, kde sa môže prezentovať a vystupovať ako rovnocenný regionálny partner pripravený nadväzovať spoluprácu v širokej škále oblastí.

Od roku 2019 je KSK opätovne členom Združenia európskych regiónov (AER), ktoré združuje aj regióny bez členstva vo VR, avšak ponúkajú mnohé zaujímavé praktiky na výmenu skúsenosti. KSK sa tak môže zapájať do odborných pracovných skupín, aktuálne napríklad v vodíkovej, a inšpirovať sa implementáciou v iných regiónoch Európy. Pravidelne sa tiež zúčastňuje na zasadnutiach členov.

Od roku 2020 je KSK členom Rady letiskových regiónov (ARC), ktoré sa venuje otázkam letísk, leteckej dopravy a ich rozvoju, zelenej transformácii a všetkým súvislostiam z tejto oblasti. ARC pravidelne informuje o novinkách, výzvach, ponúka členom zapojenie sa do spoločného konzorcia v rámci výzvy, výmenu skúsenosti, či návrhy na podporu rozvoja.

6. Kohézna politika – hlavná investičná politika EÚ

Väčšina politík EÚ má priamy, ale aj nepriamy dopad na regióny, mestá, obce a ich socioekonomických partnerov. Politika súdržnosti prispela k zmenšeniu rozdielov. **Z ekonomického modelovania vyplýva, že v roku 2023 bude HDP na obyvateľa v menej rozvinutých regiónoch o 2,6 % vyšší vďaka podpore v rámci politiky súdržnosti v rokoch 2014 – 2020.** Napriek tomu stále pretrvávajú rozdiely, pričom mnohé hnacie sily rastu naďalej ostávajú sústredené vo viac rozvinutých regiónoch a mestských oblastiach. Účinnosť týchto investícií závisí od primeranej kombinácie investícií špecifických pre daný

región a dobrého inštitucionálneho a makroekonomického rámca. Zastúpenie sleduje vývoj, aktuality a novinky, ktoré reportuje na Úrad KSK.

V správe o strategickom výhľade[1] sa ako hlavné trendy zdôrazňujú klimatické výzvy a ďalšie environmentálne výzvy, digitálna hyperkonektivita a technologické transformácie, tlak na demokraciu, zmeny v globálnom poriadku a demografii. Vďaka politike súdržnosti sa v posledných dvoch desaťročiach zmenšili hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Táto významná zelená, digitálna a demografická transformácia však môže vytvárať nové rozdiely, zvyšovať požiadavky na vnútroštátne a miestne orgány, spôsobovať nespokojnosť obyvateľstva a vytvárať tlak na naše demokracie. Tieto výzvy budú mať vplyv aj na iné rozvinuté krajiny. Politické výmeny s inými zainteresovanými krajinami by mohli ďalej obohatiť našu politickú diskusiu.

NextGenerationEU je dočasný nástroj obnovy vo výške viac ako 700 miliárd EUR, ktorý má pomôcť napraviť bezprostredné hospodárske a sociálne škody spôsobené pandémiou koronavírusu. Európa po pandémii ochorenia COVID-19 je a bude zelenšia, digitálnejšia, odolnejšia a lepšie pripravená na súčasné aj nadchádzajúce výzvy.

Komisia členským štátom predložila aj ďalšie usmernenie k tomu, ako čo najlepšie prezentovať plány na podporu obnovy a odolnosti, pričom im dáva k dispozícii štandardný vzor týchto plánov. Zastúpenie KSK poskytlo metodiku k týmto plánom vedeniu KSK pre potreby monitoringu dodržiavania princípu partnerstva. Regionálne zastúpenia v Bruseli sú prirodzeným partnerom EK na spoluprácu s cieľom zabezpečiť vykonávanie mechanizmu uceleným a účinným spôsobom.

7. Vzdelávanie a transfer znalostí

Kraj môže prispievať prostredníctvom svojej činnosti v Bruseli aj ku vzdelávaniu zamestnancov kraja a krajom zriaďovaných organizácií v oblasti fungovania EÚ, jej politík, rozhodovacích procesov a tiež aktuálnych otázok európskej integrácie. Deje sa tak prostredníctvom priameho kontaktu alebo poskytnutím možnosti byť prítomný na vzdelávacích aktivitách partnerov.

Program Erasmus+ je vhodný doplnkový nástroj podpory činnosti KSK v Bruseli a edukačný nástroj pre študentov vysokých škôl či čerstvých absolventov. V roku 2022 začalo Zastúpenie realizovať stáže pre študentov vysokých škôl vďaka tomuto programu. Študenti na rotujúcom princípe počas obdobia od 3 do 6 mesiacov získajú skvelú kariérnu skúsenosť v slovenskej inštitúcii pôsobiacej v zahraničí, rovnako nadobudnú vedomosti z fungovania verejnej správy a pôsobenia KSK pri inštitúciách EÚ. Hlavnou náplňou práce študentov je spolupodieľať sa na všetkých relevantných aktivitách vyplývajúcich zo stanovených priorít činnosti Zastúpenia, t.j. predovšetkým:

- informovanie verejnosti o činnosti KSK v spojitosti s európskymi aktivitami na sociálnych sieťach a webovom sídle;
- podieľanie sa na príprave a organizácii kultúrnych či odborných podujatí;
- účasť na konferenciách, seminároch a následné spracovanie informácií a vypracovanie reportov pre analýzu KSK ;
- preklady z/do anglického jazyky (v prípade znalosti aj francúzskeho jazyka) a ďalšie úlohy podľa zadania.

Okrem pridelených úloh sa od stážistov očakáva proaktívny prístup k práci a iniciatíva prinášať vlastné nápady, ktoré prispejú k činnosti Zastúpenia a Úradu. Stáž umožňuje študentom spoznať činnosť regionálneho zastúpenia, nahliadnuť do aktivít európskych

[1] https://ec.europa.eu/info/strategy/strategic-planning/strategic-foresight_sk

inštitúcií priamo z vnútra a získať nové kontakty, ktoré búdu prínosom tak pre ich kariérny potenciál ako aj pre KSK, čo sa nám už v minulosti potvrdilo. Uchádzači o stáž by mali mať výbornú znalosť slovenského a anglického jazyka (francúzština je veľkou výhodou), dobré komunikačné schopnosti, prehľad v oblasti fungovania EÚ inštitúcií a projektov. Zároveň by mali samozrejme disponovať poznatkami o turistických cieľoch, vedecko-výskumných centrách, ďalších významných subjektoch v rámci regiónu a aktuálnom dianí. V roku 2022 absolvovalo stáž na Zastúpení KSK pri EÚ 7 stážistov.

8. Logistika

Zastúpenie:

- Poskytuje servis regionálnym reprezentantom kraja a pracovníkom Úradu KSK pri ich rokovaniach v Bruseli. Tiež zabezpečuje technickú a administratívnu pomoc ďalším regionálnym subjektom. Zástupca KSK tak sprevádza predsedu KSK počas jeho pracovných aktivít vo Výbore regiónov a organizuje celý program, čo ročne predstavuje cca 20 návštev. Takúto službu poskytuje zástupca aj iným predstaviteľom KSK v prípade ich zahraničnej pracovnej cesty do Bruselu.
- Poskytuje zázemie rokovacích miestností krajským subjektom, ak budú mať záujem usporiadať v Bruseli stretnutie (obchodné, informačné, prezentačné, lobistické...)
- Je v rámci vytýčených úloh a cieľov k dispozícii aj rôznym ďalším subjektom z KSK – obciam, mestám, združením obcí, školským, vedeckým, kultúrnym, zdravotníckym a ďalším verejným organizáciám ako aj subjektom z neziskovej sféry alebo záujmovým združením či podnikateľským subjektov v rámci spolupráce.
- O dôležitých podujatiach a činnosti Zastúpenia a európskych inštitúcií, ako aj projektových a grantových výzvach, politikách EÚ s cieľom poskytnúť priestor na včasné oboznámenie sa s relevantnými informáciami a možnosťou reagovať, pravidelne informuje príjemcov priamo písomné, cez webové sídlo alebo sociálne siete.

Prebiehajúce hlavné aktivity Zastúpenia KSK pri EÚ

1. Členstvo v Európskom Výbore regiónov

Hlavný zamestnanec kancelárie, Mgr. Michal Roháč, je oficiálne potvrdený VR a členmi slovenskej delegácie na výkon úlohy koordinátora spolu s hlavným zamestnancom Zastúpenia BSK. V záujme plnenia tejto úlohy sa konajú pravidelné stretnutia so zástupcami VR, ako aj stretnutia s ostatnými národnými koordinátormi. Koordinátor v zmysle dohody vypracováva pracovné a odborné dokumenty pre členov delegácie, poskytuje asistenciu členom delegácie a vytvára prostredie na spoločnú spoluprácu medzi útvarmi zastúpenej samosprávy v záujme koordinovaného postupu pred Výborom. V roku 2023 čaká predsedu KSK a vedúceho Zastúpenia 20 stretnutí komisií a plenárnych zasadnutí a niekoľko stretnutí skupín v rámci záujmových oblastí ako napr. skupina pre automobilové regióny, skupina pre Ukrajinu atď. Okrem týchto činnosti vedúci zastúpenia spolupracuje s médiami a zabezpečuje priestor pre predsedu kraja. V roku 2022 bol vydaný článok napr. aj na portáli Euroactiv.[2]

Zastúpenie je v aktívnom kontakte so sekretariátom komisie pre životné prostredie, klimatické zmeny a energetiku (ENVE). Spolu tvoria a zabezpečujú podpornú činnosť

[2] ttps://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/interview/zupan-trnka-najhorsiu-krizu-zo-vsetkych-umelo-a-zbytocne-vytvorila-tato-vlada/

a aktivity komisie, čo v sebe zahŕňa aj stretnutia so zástupcami politickej frakcie Európskej ľudovej strany (EPP), ku ktorej predseda KSK patrí.

Predseda KSK je tiež členom komisie pre politiku územnej súdržnosti a rozpočet EÚ (COTER). V čase implementácie nového programového obdobia 2021 - 2027, a teda pri čerpaní fondov táto komisia poskytuje jej členom fórum na výmenu názorov a ďalšie zázemie pre kontakt s inštitúciami EÚ.

2. Spolupráca s EK

Regionálne zastúpenia EÚ so sídlom v Bruseli sú dôležitými sprostredkovateľmi a multiplikátormi v otázkach regionálnej politiky. Zastúpenie sa pravidelne stretáva s Generálnym riaditeľstvom EK pre regionálnu a mestskú politiku (DG REGIO). Od júla 2019 sa táto spolupráca organizuje v dvoch rôznych formátoch, ktoré hostí EK. Tieto stretnutia sú určené pre odborníkov, ktorí majú prehľad o otázkach súvisiacich s plánovaním a realizáciou politiky súdržnosti. Témy sa vyberajú na základe potrieb zastúpení EÚ a politických priorít EK. Zasadnutia sa konajú v angličtine bez tlmočenia. Kancelária samozrejme sleduje program EK na aktuálne obdobie a k tomu prispôsobuje svoje pôsobenie.

V kontexte prebiehajúcich kritických udalosti u nášho suseda Ukrajiny Zastúpenie bezodkladne kontaktovalo Generálne riaditeľstvo EK pre európsku civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci (DG ECHO). Zastúpenie tlmočilo odhodlanie KSK byť aktívnym a priamym partnerom pri pomoci zvládať bezprecedentnú ťažkú životnú situáciu. Zastúpenie KSK tak vyjadrilo presvedčenie, že pomoc, ktorú poskytuje a bude poskytovať EÚ v záujme zvládať dôsledky, je potrebné poskytovať čo najpriamejšie cez tých čo sú najbližšie k ľudom a rozumejú ich potrebám – samosprávy. Pomoc je tak rýchlejšia, adresnejšia a efektívnejšia. Zástupca EK na stretnutí vyjadril presvedčenie, že táto myšlienka je zaujímavý nápad, ktorý by bolo možné presadiť.

Prílev vojnových utečencov predstavuje veľkú výzvu pre európske regióny. Tie sa napriek dlhoročným sľubom zo strany európskych predstaviteľ stále necítia docenení v rozhodovacích procesoch Únie. Utečenecká kríza pre nich môže byť šancou získať väčší vplyv.

Zastúpenie KSK aktívne vyhľadáva a spracováva informácie o možnostiach zapojenia sa do výziev týkajúcich sa pomoci Ukrajine v rôznych oblastiach. Spracované údaje sú analyzované na Úrade KSK s príslušnými odbormi. Rovnako v januári 2023 na podnet predsedu KSK nadviazalo kontakt s pani Katarínou Mathernovou, zástupkyňou generálneho riaditeľa EK pre susedskú politiku a rokovania o rozšírení (DG NEAR) a výkonnou riaditeľkou pre pomoc Podpornej skupiny pre Ukrajinu. KSK má tak vytvorené zázemie pre rokovania predstaviteľov KSK v tejto veci.

3. Kooperácia so zastúpeniami štátnej správy v Bruseli

Štátne zastupiteľské úrady sú prirodzeným partnerom pre KSK v Bruseli. Spolupráca prebieha na kolegiálnej formálnej ale i tej nemenej dôležitej neformálnej úrovni. Generálny konzulát Slovenskej republiky v Bruseli pravidelne aktívne informuje Zastúpenie KSK či už o obchodných aktivitách svojich kontaktov alebo o možnostiach aktivity v rôznych oblastiach. Stále zastúpenie SR pri EÚ poskytuje nášmu úradu informácie primárne ohľadom kohéznej politiky a pokrokoch pri jej implementácii. Na základe dobrých vzťahov s našimi zastupiteľskými úradmi momentálne prebiehajú úvahy o zefektívnení spoločného fungovania a o vytvorení tzv. Slovenského domu, kde by pod jednou strechou spolu vedľa seba pracoval štát a jeho regióny.

Zastúpenie KSK a generálny konzulát absolvoval vo februári 2023 spoločné rokovanie, na základe ktorého sprostredkoval pre KSK možnosť byť hostiteľom prestížnej súťaže vín, ktorá by zviditeľnia kraj na turistickej a gastronomickej mape. Vzhľadom na finančnú situáciu sme od organizovania tejto aktivity v roku 2023 upustili, avšak do budúcna túto možnosť vítame.[3]

Styčná kancelária SR pre výskum a vývoj v Bruseli bola zriadená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a Centrom vedecko-technických informácií SR. Svoju činnosť začala v roku 2014. Samotná kancelária sa zameriava na sledovanie európskych politík a nástrojov na podporu výskumu a vývoja s dôrazom na aktuálny rámcový program EÚ pre výskum a inovácie – Horizon Europe.

4. Európsky týždeň regiónov a miest

Európsky týždeň regiónov a miest je najväčšie každoročné podujatie venované regionálnej politike. Príprava prebieha niekoľko mesiacov v úzkej spolupráci s partnermi z iných európskych regiónov. V priebehu štvordňového každoročného podujatia mestá a regióny prezentujú svoju schopnosť podnecovať rast, vytvárať nové pracovné miesta a uplatňovať politiku súdržnosti EÚ a preukazujú význam miestnej a regionálnej úrovne pre dobrú európsku správu.

Toto podujatie sa už od svojho prvého ročníka stalo jedinečnou platformou na komunikáciu a nadväzovanie kontaktov, ktorá spája regióny a mestá z celej Európy vrátane ich politických zástupcov, pracovníkov samospráv, odborníkov a akademických pracovníkov. V rámci Európskeho týždňa regiónov a miest sa vynaložilo veľa úsilia na propagáciu práce regiónov a miest, ktoré pomocou fondov EÚ zlepšujú každodenný život občanov.

V októbri sa vyše 10 tisíc účastníkov – vrátane viac než tisícky rečníkov z celej Európy aj mimo nej – zúčastní na podujatí s bohatým programom, ktorý budú tvoriť konferencie, výstavy a stretnutia určené na nadväzovanie kontaktov, pričom ústrednou témou bude regionálny a miestny rozvoj. Program sa každoročne upravuje podľa konkrétneho kontextu agendy EÚ. Účasť na tomto podujatí je bezplatná. V súvislosti s pandemickou situáciou a opatreniami sa toto podujatie konalo posledné 3 roky prevažne v online alebo hybridnej forme.

KSK sa v roku 2022 zúčastnil podujatia už po štvrtýkrát. Podujatie sa konalo v termíne od 10. do 13. 10. 2022 pod mottom „Nové výzvy pre súdržnosť Európy“. Zástupcovia európskych miest a regiónov, európski experti, členovia akademickej obce a verejnosť mali možnosť diskutovať o témach rozvoja samospráv. Diskusie s odborníkmi z rôznych oblastí priamo v Bruseli sa mohli zúčastniť aj východniari.

V rámci štyroch nosných tém – zelená transformácia, digitálna transformácia, územná súdržnosť a posilnenie postavenia mládeže – boli zohľadnené aj výzvy spojené s vojnou na Ukrajine. Práve posilnenie postavenia mládeže sa od vyhlásenia Európskeho roka mládeže 2022 stalo kľúčovou témou agendy EÚ.

KSK sa spolu s ďalšími organizáciami prezentoval prostredníctvom hybridného workshopu na podujatí „Na mládeži záleží – príklady z regionálnej a miestnej perspektívy“. Diskutovalo sa o posilnení postavenia mladých ľudí na trhu práce tak, aby nestrácali motiváciu vytvárať prospešné aktivity pre svoju krajinu, región či samosprávu. Do interaktívnej diskusie na túto tému sa mohol ktokoľvek zapojiť online formou.

Diskusia bola organizovaná medzinárodným konzorciom miestnych a regionálnych samospráv: Veľkopoľské vojvodstvo (PL), Temešská župa (RO), Juhomoravský kraj (CZ),

[3] https://concoursmondial.com/en/

Umbria (IT), Slavónsko, Baranja a Srijem (CR), Republika Srbská (BA), Košický samosprávny kraj (SK), Marmarošská župa (RO).

5. Rozvoj inovácií v Košickom kraji

Košický samosprávny kraj je región, v ktorom sú zastúpené silné prvky výskumného a inovačného ekosystému. Tie máme v záujme ďalej rozvíjať aj prostredníctvom iniciatív v batériovom ekosystéme či vodíkových technológiách, ktoré sa stávajú, nielen ambicióznym, ale aj skutočne prosperujúcim a akcelerujúcim projektom, tak ako to môžeme napríklad sledovať pri rozvoji Európskej aliancie pre batérie či vzniku Slovenskej batériovej aliancie.

Je to práve Zastúpenie KSK pri EÚ pod ODDEZ, ktoré už počas svojej krátkej existencie vyvinulo aktivity a vytvorilo zázemie pre naštartovanie iniciatív, ktoré promptne rozbehol predseda kraja v záujme pritiahnuť do nášho regiónu túto udržateľnú investíciu v dynamicky sa rozvíjajúcom segmente elektromobility.

Vodík

Vzhľadom na Ekologickú dohodu prijatú v decembri 2019 a záväzok EÚ stať sa prvým klimaticky neutrálnym blokom na svete, sú zelené riešenia v súčasnosti jednou z najdiskutovanejších tém na pôde EÚ. Implementácia vodíkových technológií otvára nové možnosti v tejto oblasti.

Zastúpenie KSK pri EÚ sleduje globálne trendy ohľadom vodíka a jeho potenciálu stať sa významnou energetickou surovinou, a teda energetickej bázy s ekologickým aspektom. Svojou činnosťou podporuje KSK a jeho aktivity pri formovaní verejných politik v oblasti vodíkových technológií v záujme prechodu spoločnosti na nízko uhlíkové hospodárstvo.

Za uplynulé tri roky zaznamenávame prvotné úspechy smerom k implementácii vodíkových technológií na území KSK, a to vďaka prvotným krokom Zastúpenia KSK pri EÚ.

Vďaka aktivitám Zastúpenia sa KSK spolu s Technickou univerzitou v Košiciach, Univerzitou P. J. Šafárika úspešne zapojil do výzvy Spoločného výskumného centra Európskej komisie (JRC) a získal grant na vypracovanie odbornej štúdie. Výsledkom spoločnej práce je Vodíková stratégia pre Košický kraj, ktorá bola vydaná v marci 2020 v anglickom jazyku. Košický samosprávny kraj sa stal prvým krajom na Slovensku a jedným z prvých v Európe s vlastnou vodíkovou stratégiou. V januári 2021 bola vydaná rozšírená slovenská verzia Vodíkovej stratégie pre Košický kraj, ktorá bola následne vo februári 2021 prerokovaná a schválená Zastupiteľstvom KSK.

Vypracovanie stratégie bolo prvým krokom k ďalším aktivitám v oblasti vodíka. Na vypracovaní stratégii spolupracovala aj Národná vodíková asociácia Slovenska (NVAS). Spoločne sme zorganizovali už niekoľko workshopov zameraných na implementáciu vodíkových technológií na území KSK. Workshopy ponúkli priestor pre sieťovanie partnerov z oblasti vodíka a potenciál pre ďalšie spolupráce. Naposledy vo februári 2023 sa konal workshop zameraný na vytvorenie vodíkového údolia v Košickom kraji.

KSK sa v októbri 2020 ako prvá samospráva stal členom NVAS. NVAS je spoločnou iniciatívou fyzických a právnických osôb s cieľom podporiť výskum, zavádzanie a využívanie nových technológií, využívajúcich vodík a palivové články. Vďaka členstvu v NVAS KSK získal prístup ku všetkým informáciám získaným na stretnutiach, rokovaniach, prezentáciách a workshopoch organizovaných medzinárodnými organizáciami v Bruseli – FCH JU a Hydrogen Europe, účasť na všetkých podujatiach organizovaných NVAS, pravidelné informovanie o novinkách v oblasti vodíka a vodíkových technológií, pravidelné informácie o legislatívnych zmenách a možnosť podieľať sa na týchto zmenách, členstvo v NVAS –

klaster, sprostredkovanie vzájomných kontaktov medzi subjektmi z vodíkovej oblasti, možnosť odborných konzultácií pri projektových zámeroch a implementácií projektov.

Vďaka sieťovaniu Zastúpenia, členstve v NVAS a ARC sme získali informáciu o výzve „Vyjadrenie záujmu o účasť ako Project Development Assistance (PDA) Region". Združenie pre partnerstvo čistého vodíka – Clean Hydrogen Partnership sa rozhodlo podporiť 15 miestnych orgánov z regiónov v kohéznych krajinách EÚ, aby vypracovali svoje koncepcie regionálnych projektov v oblasti vodíka a palivových článkov do podrobných pracovných plánov. Cieľom projektov je urýchliť pokrok v zavádzaní vodíka v týchto regiónoch tým, že poskytnú plán pre ďalšie regionálne vodíkové projekty ako súčasť úsilia o dosiahnutie uhlíkovej neutrality. Na samotnom vypracovaní projektu pracoval Odbor regionálneho rozvoja na Úrade KSK v spolupráci s NVAS a partnermi zo súkromného sektora, s ktorými KSK spolupracuje s cieľom implementácie vodíkových projektov a znížení vodíkovej stopy v kraji (Kosit, U. S. Steel Košice).

Zastúpenie KSK pri EÚ plánuje naďalej mapovať vyvíjajúce sa trendy v oblasti vodíka a hlavne podávať informácie k aktuálnym výzvam, do ktorých by sa mohlo KSK zapojiť a využiť tak európske finančné prostriedky, ktoré sú vyčlenené na európsku zelenú transformáciu.

Zastúpenie spolupracuje s Inovačným centrom Košického kraja. EÚ ako odpoveď na krízové dianie v Európe zvyšuje inovačný potenciál. Zavádzanie nových riešení si vyžaduje viac inovácií. Verejné investície EÚ do výskumu, vývoja a inovácií v oblasti čistých technológií sú stále veľmi nízke (na úrovni roku 2010) a musia sa rýchlo zvýšiť, aby sa zabezpečilo rýchle zavedenie obnoviteľných zdrojov energie a nízko-uhlíkových plynov, ako aj kapacít na skladovanie elektrickej energie.

Zastúpenie zapojilo vďaka Inovačnému centru KSK kraj do výnimočnej aktivity „Partnerstvá pre regionálne inovácie (PRI)", ktoré sú doplnkovým prístupom, ktorý vychádza z pozitívnych skúseností so stratégiami inteligentnej špecializácie. Cieľom PRI je otestovať nástroje na zlepšenie koordinácie a smerovania regionálnych, vnútroštátnych a európskych inovačných politík, realizovať ekologický a digitálny prechod v Európe a riešiť inovačnú priepasť v EÚ. PRI bude pevne zakotvená v politickom rámci EÚ, pričom bude podporovať implementáciu európskej zelenej dohody, programu Horizont Európa, politiky súdržnosti a NextGenerationEU. Partnerstvá pre regionálne inovácie slúžia ako most medzi inteligentnou špecializáciou a ostatnými politikami EÚ na podporu územnej transformácie založenej na inováciách.

6. Spolupráca s ARC

ARC (Airport Regions Council/Rada letiskových regiónov) je združenie regionálnych a miestnych orgánov, ktoré majú na svojom území alebo v jeho blízkosti letisko. KSK sa v nadväznosti na pôsobenie v Bruseli stalo členom ARC, ktoré tak zastupuje záujmy svojich členov a spája širokú škálu odborných znalostí na rozhraní letísk a leteckej dopravy s miestnymi a regionálnymi politikami. Spoločným záujmom je maximalizovať prínosy letísk a minimalizovať ich vplyv na životné prostredie s cieľom zlepšiť kvalitu života občanov žijúcich v blízkosti letísk.

Víziou združenia je spojiť región a letisko a uľahčiť ich interakciu a spoluprácu na všetkých úrovniach, od správy, hospodárstva, životného prostredia, mestského plánovania a mobility, a umožniť im spolupracovať na zlepšení kvality života obyvateľov, predchádzať, predchádzať, minimalizovať a kompenzovať negatívne vplyvy činností letísk a poskytnúť svojim členom nástroje a znalosti na plánovanie, investovanie, zdieľanie a maximalizáciu prínosov leteckého sektora.

Poslaním je komunikovať a šíriť záujmy letiskových regiónov smerom k európskym inštitúciám a kľúčovým zainteresovaným stranám v oblasti letísk a letectva. ARC tiež udržiava pevné vzťahy s viacerými poslancami EP, ktorým záleží na rovnakých cieľoch a zdieľajú rovnakú víziu. ARC sa tiež zúčastňuje na mnohých konferenciách a politických fórach, kde sa diskutuje o politike spolu s hlavnými zainteresovanými stranami v oblasti letectva. ARC buduje profesionálnu sieť a platformu na podporu budovania a výmeny poznatkov. ARC pomáha KSK byť informovaní o súčasnom stave a predvídať zmeny v letectve tým, že umožňuje rýchly a rozsiahly prístup k výskumným štúdiám, projektom EÚ, tlačovým správam, školeniam a novinkám o aktuálnych otázkach.

Hodnotami tejto organizácie sú kvalita života občanov susediacich s letiskami, čo najmenší vplyv na životné prostredie a hospodársky rast letiskových regiónov a starostlivosť o ľudský faktor, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto vývoja.

ARC sa v poslednom období podieľala na organizovaní stretnutí medzi vedením KSK a predstaviteľmi FLUGHAFEN WIEN AG (t. j. Letisko Viedeň, ktoré je majoritným vlastníkom Letiska Košice). ARC rovnako pripravilo a aktuálne stále pripravuje ďalšie odborné analytické výstupy pre potreby KSK, ktorý má záujem vykonávať svoje pôsobenie tak, aby mohol byť vzťah medzi regiónom a letiskom Košice obojstranne čo najviac prospešný.

V roku 2022 prebehla spolupráca medzi KSK a ARC vo forme vypracovania letiskovej stratégie pre Košický kraj. Dokument posudzuje východiskové podmienky letiska Košice (KSC) v porovnaní s letiskami v regióne (v okruhu do 500 km). Následne selektuje najefektívnejšie možnosti rozvoja a navrhuje kroky, ktoré má KSK podniknúť. Dokument je obohatený o poznatky z exkurzií a návštev podobne veľkých letísk vo Valónsku, Katalánsku a diskusií s regionálnymi aktérmi. Autor odporúča KSK niekoľko krokov, ktoré by mohli pomôcť pri rozvoji letiska aj regiónu.

Vďaka úspešnej spolupráci na štúdií, aktívnemu záujmu o rozvoj leteckej dopravy v kraji a návštev letísk prebehlo sieťovanie s ďalšími členmi ARC. Riaditeľ ARC preto oslovil KSK prostredníctvom ODDEZ o účasť v partnerstve a zapojenie sa do ďalšieho projektu. Projekt bol zameraný na cezhraničný U-Space (Urban Space), ktorý predstavuje novú dimenziu mestskej leteckej dopravy a pokročilú leteckú mobilitu. Projekt bol pod záštitou európskeho partnerstva SESAR 3 JU – Fast Track Innovation Project.

Hlavným cieľom projektu bolo nasadenie siete dronov vo verejných službách v krátkom časovom horizonte. KSK malo záujem implementovať drony ako AirTaxi v prímestskej doprave, využitie v civilnej obrane či ako nákladnú prepravu. Projekt bol podaný v októbri 2022. Žiaľ vo februári 2023 prišiel neúspešný výsledok o zapojení.

Nakoľko je však táto téma stále viac aktuálna, cieľom je sledovať ďalšie výzvy a zapojiť sa. Prvým krokom je však vypracovanie stratégie o využití dronov v KSK ako kompletnej štúdie pre rozvoj civilného letectva v kraji, kde by nám odborníci pomohli načrtnúť správne a realizovateľné kroky do budúcnosti.

7. Kooperácia s AER

Zhromaždenie európskych regiónov (AER) je najväčšia nezávislá sieť regiónov v širšej Európe, ktorá združuje regióny z 35 krajín - od Nórska po Turecko a od Ruska po Portugalsko. AER pôsobí všade na európskom kontinente, v Európskej únii aj mimo nej.
AER je miestom, kde sa stretávajú regióny na celom európskom kontinente: politici, úradníci, odborníci, poradcovia. S členskými regiónmi z 30 krajín je AER hlasom regionálnych orgánov od roku 1985 a zohráva kľúčovú úlohu pri uznávaní regiónov ako kľúčových hráčov v európskej výstavbe.

AER podporuje členov pri zlepšovaní ich politík prostredníctvom výmeny skúseností, zdieľania postupov a budovania kapacít.

Základom organizácie AER sú členské regióny. Dôležité je zapojenie členov prostredníctvom ich politikov a štátnych úradníkov, aby udržali sieť aktívnu a relevantnú. Majú kapacity na zviditeľnenie jednotlivých členov a politikov a na propagáciu ich práce, činností a aktivít.

Vďaka spolupráci s AER nadviazal KSK spoluprácu so zahraničnými regiónmi, najmä čo sa týka ekologických aspektov a vodíkových zámerov KSK. Tieto regióny poskytli KSK skúsenosti a odporúčania ako aj ďalšie kontakty, ktoré viedli ku stretnutiam a výmene informácií, napr. so zástupcami Dolného Rakúska, Rakúskej obchodnej komory, Katalánska či Malopolska región.

Zastúpenie KSK pri EÚ vyjadrilo v roku 2022 záujem na vzniku pracovnej skupiny pre vodík. Táto skupina predpokladá pravidelný formát v roku 2023 na výmenu skúseností s ostatnými regiónmi, čo bude mať pridaný hodnotu pre KSK. Prvé stretnutie pracovnej skupiny sa konalo v marci 2023.

KSK v spolupráci s projektovými koordinátormi AER a CafeBabel (celoeurópsky magazín) a ďalšími 4 európskymi regiónmi 1. októbra 2022 odštartovalo projekt YOUTHopia. Projekt bol podaný v roku 2021 prostredníctvom výzvy DG Regio, zameranej na zvýšenie povedomia o kohéznej politike a jej prínosoch (napr. spolufinancovanie projektov a programov, zameraných na zamestnanosť mladých ľudí a prechod k zelenej a klimaticky neutrálnej Európe, prostredníctvom kohéznych fondov).

Hlavným cieľom projektu je vytvoriť komunikačnú kampaň na sociálnych sieťach, ktorá by bola atraktívna pre cieľovú skupinu projektu – mladých ľudí do 25 rokov. Druhým cieľom je zapojenie mladých regionálnych odborníkov z médií (študenti masmediálnych odborov) do komunikácie o kohéznej politike. Vyčlenený rozpočet pre KSK je 10 000 €. Prínosom pre kraj je možnosť prezentácie úspešných regionálnych projektov spolufinancovaných kohéznymi fondmi atraktívnou formou na sociálnych sieťach a veľký dosah online komunikačných aktivít s očakávaným dosahom 14 mil. interakcií, čo prispeje k zvýšeniu povedomia o KSK a jeho úspešných projektoch.

8. Ambasádor Európskeho klimatického paktu

Zelené témy sú pre KSK kľúčové je dôležité poukázať, že aj volení zástupcovia majú záujem o zlepšenie životného prostredia a šírenie osvety na túto tému. Európsky klimatický pakt vyzýva všetkých, aby sa zapojili do opatrení v oblasti klímy a vybudovali ekologickejšiu Európu. Cieľom Európskeho klimatického paktu je informovať, inšpirovať a podporovať spoluprácu medzi ľuďmi a organizáciami, od orgánov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni až po podniky, zväzy, organizácie občianskej spoločnosti, vzdelávacie inštitúcie, výskumno-inovačné organizácie, skupiny spotrebiteľov, ako aj jednotlivcov. Primárne ide o PR aktivity s cieľom zapojenia vplyvných ľudí venujúcich sa tejto problematike do šírenia "zelenej" osvety do svojho okolia a tlačiť ich spoločne k poslancom, iných predstaviteľov samospráv a postupne smerom „nahor“. Predseda KSK je od roku 2020 ambasádor Európskeho klimatického paktu. Úlohou ambasádorov je osloviť ľudí a/alebo organizácie, ktoré ešte nie sú zapojené do opatrení v oblasti zmeny podnebia; informovať, inšpirovať a podporovať opatrenia v oblasti klímy v rámci svojich spoločenstiev a sietí; ísť príkladom v boji proti zmene klímy a v ochrane životného prostredia a tvoriť pomyselný most medzi občianskou spoločnosťou, zainteresovanými stranami a EK, čo pán predseda pravidelne robí prostredníctvom presadzovania a propagovania zelených aktivít v kraji.

9. Zastúpenie KSK pri EÚ v Bruseli pripravuje región na príchod automobilky aj v roku 2023 - KSK ako zakladajúci člen Aliancie pre automobilové regióny (ARA)

Vedenie KSK na návrh Zastúpenia odsúhlasilo členstvo KSK v Aliancii pre automobilové regióny (ARA). Prvé politické stretnutie ARA sa konalo v nemeckom Lipsku 17. a 18. novembra 2022, na ktorom KSK reprezentoval Mgr. Michal Roháč, vedúci Zastúpenia KSK pri EÚ v Bruseli. Cieľom stretnutia bolo produktívne diskutovať o krátkodobých a dlhodobých stratégiách automobilového priemyslu na území EÚ. Hlavným zameraním bola podpora, ktorú automobilový priemysel v regiónoch potrebuje.

ARA je politická sieť 19 európskych regiónov so silným automobilovým a dodávateľským odvetvím, ktoré budú ovplyvnené prechodom na cestnú dopravu s nulovými emisiami. Založil ju VR počas svojho plenárneho zasadnutia v roku 2022 s cieľom zabezpečiť spravodlivý a férový prechod v automobilovom a dodávateľskom priemysle. ARA by mala zvoliť prístup, v ktorom budú regióny spolupracovať a navzájom sa od seba učiť, ako rekvalifikovať pracovníkov, posilniť regionálny rozvoj a vytvárať nové pracovné miesta. K spaľovacím motorom je v EÚ momentálne viazaných približne 600-tisíc pracovných miest, ktoré nebude možné zameniť 1:1 pri výrobe elektromotorov, a teda vzniká výzva vytvoriť nové pracovné miesta, možno aj mimo sektoru dopravy.

Automobilový priemysel je výrazne ovplyvnený ekologickou a digitálnou transformáciou a vo výrobe automobilov a pridružených službách pracuje 7,5 milióna ľudí, čo zodpovedá viac ako 6% celkovej európskej zamestnanej populácie. Prechod na bez emisné vozidlá bude mať veľký vplyv na regionálne ekosystémy automobilového priemyslu a sociálno-ekonomické štruktúry. Cieľom EÚ je znížiť do roku 2030 emisie aspoň o 55%, čo je zahrnuté v nariadení EK o znížení emisných noriem C02. Cieľom ARA je preto zabezpečiť, aby bol prechod v automobilovom sektore úspešný a zároveň plne podporoval ciele EÚ v oblasti klímy.

Ďalším z cieľov Aliancie je znížiť vysokú závislosť EÚ na Číne vo výrobe batérií a článkov, ktoré sú na transformáciu automobilového priemyslu nevyhnutné. Z toho dôvodu ARA 21.11.2022 podpísala memorandum s European Battery Alliance Academy memorandum o spolupráci s cieľom zabezpečiť sebestačnosť EÚ v oblasti výroby batérií. Memorandum sa zameriava na zdieľanie know-how o (re-)kvalifikácii pracovníkov. KSK má tak priamy dosah na potrebné informácie a kontakty s regiónmi, kde už dávno pôsobí automobilový premyslel. Toto prepojenie zabezpečí, že v regióne bude fungovať tento ekosystém, ktorý je potrebný ešte pred príchodom investície Volva.

10. Zastúpenie KSK pri EÚ v Bruseli pripravuje región na príchod automobilky – podpora kvalifikovanej pracovnej sily a plán spojiť sa v združení ASA v roku 2023

V súvislosti s členstvom v ARA predložilo návrh zapojiť sa do Združenia pre zručnosti v automobilovom priemysle „ASA“. Združenie ASA úzko spolupracuje s alianciou ARA vo VR a EK. Pridanou hodnotou je, že vďaka členstvu v ASA by sa KSK stal súčasťou najväčšieho európskeho partnerstva pre zručnosti, priamo podporovaného zo strany EK. Do dnešného dňa sa podarilo zapojiť do 5 európskych konzorcií partnerov, výsledkom ktorých je podanie úspešných projektových návrhov v rámci programu Erasmus+ na rozvoj vzdelávacích projektov.

Cieľom je:

- Poskytnúť implementačný rámec pre nové zručnosti post Covid kríze - Pripraviť pôdu pre agendu masívneho preškoľovania pre štáty/samosprávy/priemysel
- Poskytnutie jednotného kontaktného miesta spolu s partnermi a Komisiou pre služby svojim členom
- Vytvoriť otvorené partnerstvo, zastrešujúcu platformu pre celý automobilový ekosystém
- Systematický zber najnovších informácií o vývoji v sektore, spracovanie dát potrebných pre potreby poskytovateľov vzdelávania a praxe
- Harmonizácia definícií auto zručností pre celý EÚ auto sektor, spoločná databáza kurzov a poskytovateľov praxe, spoločné uznanie pracovných pozícií - Masívna podpora a investícia do ľudského kapitálu prostredníctvom pilotných projektov
- Zdieľanie know-how

Výhody členstva:

- Podpora zo strany Európskej komisie
- Väčšia politická váha zoskupenia vo vzťahu ku Komisii, ale aj všeobecne navonok
- Účasť a spolupráca najdôležitejších partnerov v rámci automobilového sektora
- Prístup k najnovším informáciám (nie len) v oblasti zručností a vzdelávania
- Príležitosť pre klastrovanie na území kraja
- Podpora aj pri využívaní JTF (Just Transition Fund)
- Úspešné príklady z iných regiónov – napr. projekt Moravsko-Sliezkého kraja

11. Vodíková banka

V septembri 2022 vyhlásila prezidentka Európskej komisia Ursula von der Leyen zhotovenie novej vodíkovej banky. Hlavná činnosť vodíkovej banky bude investičná, keďže aktuálny plán je investovať 3 miliardy EUR s cieľom využiť rýchlo sa rozvíjajúce vodíkové hospodárstvo a pomôcť Európe vytvoriť budúci trh s vodíkom v Európe. Cieľom je taktiež znížiť závislosť EÚ od fosílnych palív a trvalo udržateľným spôsobom podporiť cestu k uhlíkovej neutralite.

Cieľom tejto iniciatívy bude podporovať investície a rozvoj trhu s vodíkom počas fázy jeho rozširovania vďaka nákladovo efektívnemu a predvídateľnému nákupu a predaju vodíka z obnoviteľných zdrojov v rámci jednotného trhu aj mimo neho. Európska vodíková banka spustí na jeseň 2023 aukciu na podporu výroby obnoviteľného vodíka pre európskych výrobcov vodíka.

Aktuálna investičná stratégia EÚ je stále vymedzená na zdroje pochádzajúce z uvoľnených financií EÚ v rámci rozličných programov (NextGenerationEU, InvestEU, IPCEI), na činnosť Európskej investičnej banky a na Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond. Bližšia stratégia Európskej vodíkovej banky nebola doteraz zverejnená, a preto je dôležité zamerať sa na jej priame a nepriame dopady v súvislosti s mestami a regiónmi. Kľúčové aspekty sú: budovanie infraštruktúry, budovanie trhu, podpora výskumnej činnosti a synergia s EÚ systémom na obchodovanie s emisiami.

Zastúpenie KSK začalo vo februári 2023 dialóg s partnermi v Bruseli k tejto téme a vzhľadom na tematickú blízkosť k vodíku, ako činnosti KSK, v ktorej napreduje, bude naším cieľom spolupracovať na stanovisku VR a zapojiť tak kraj do legislatívnej činnosti EÚ. V priebehu roka 2023 budú známe informácie k tejto iniciatíve a začneme politické vyjednávania s frakciou EPP, do ktorej pán predseda KSK patrí a možnostiach ich podpory.